

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มุ่งศึกษาปัญหาและสาเหตุของอาจารย์กลุ่มที่ไม่ใช้บริการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศของฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร รวมทั้งศึกษาการใช้สารสนเทศในด้านรูปแบบ แหล่งสารสนเทศ ความคิดเห็นที่มีต่อบริการของฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรและปัจจัยที่จะทำให้อาจารย์กลุ่มดังกล่าวมาใช้บริการของฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรในอนาคต โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยดังนี้

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ
2. กำหนดประชากรในการวิจัย
3. สร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม
4. ทดสอบการใช้แบบสอบถาม
5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม
6. แจกแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว
7. เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
8. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรกลุ่มเป้าหมายคืออาจารย์ทุกคณะของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ที่ไม่ปรากฏหลักฐานการยืม-คืนในฐานข้อมูลการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศของฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรติดต่อกันเป็นระยะเวลาานานกว่า 2 ปี โดยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530-2548 จำนวน 368 คน แต่มีประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 177 คนเท่านั้นรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 1 ยกเว้นอาจารย์จากคณะพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์และคณะทันตแพทยศาสตร์ เนื่องจากใช้บริการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศที่ฝ่ายหอสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพเป็นหลัก

ตัวแปรของการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ

- 1.1 อายุ
- 1.2 วุฒิการศึกษา
- 1.3 ตำแหน่งทางวิชาการ
- 1.4 หน้าที่ที่ปฏิบัติ
- 1.5 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

2. ตัวแปรตาม

- 2.1 เหตุผลที่ทำให้ไม่ใช้บริการยืม-คืน
- 2.2 รูปแบบสารสนเทศ
- 2.3 แหล่งสารสนเทศ
- 2.4 การรับทราบและระดับความสำคัญต่อบริการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (ภาคผนวก ก) ซึ่งสร้างจากการศึกษาค้นคว้าจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แบบสอบถามนี้เป็นแบบคำถามปลายเปิดและปลายปิด ส่วนใหญ่เป็นคำถามปลายปิดที่มีข้อคำถามเป็นแบบการประเมินค่า (Rating Scale) โดยใช้มาตรวัดระดับการใช้และความต้องการเป็น 5 ระดับ แบ่งประเด็นสอบถามเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบเลือกคำตอบและเติมคำ

ส่วนที่ 2 การใช้บริการห้องสมุดและสารสนเทศ เป็นคำถามเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ใช้บริการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศ การใช้สารสนเทศ การรับทราบและความคิดเห็นที่มีต่อบริการของฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่จะทำให้อาจารย์มาใช้บริการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศในอนาคต เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามมาใช้บริการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศของฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรในอนาคต คือปัจจัยด้านทรัพยากรสารสนเทศ บริการหรือกิจกรรม ระเบียบและวิธีการยืม-คืน อาคารสถานที่และบุคลากรที่ให้บริการ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยนี้ใช้การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ จำนวน 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญอีกจำนวน 1 ท่าน

ตรวจสอบด้านสถิติและระเบียบวิธีวิจัย หลังจากนั้นจึงปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับอาจารย์จากคณะพยาบาลศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์และแพทยศาสตร์ที่ไม่ให้บริการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดในช่วง 2 ปี ตั้งแต่ปี 2548 ลงไป จำนวน 30 คน ปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังประชากร จำนวน 368 ชุดตามกลุ่มที่กำหนดไว้ ได้รับแบบสอบถามคืนครั้งแรก จำนวน 70 ชุด และมีแบบสอบถามจำนวน 99 ชุดไม่ถึงผู้รับเนื่องจากประชากรได้ลาออก เกษียณอายุราชการและอยู่ระหว่างลาศึกษาต่อ ครั้งที่ 2 ผู้วิจัยได้จ้างนักศึกษาเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่เหลืออีกจำนวน 199 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 117 ชุด รวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 จำนวน 187 ชุด ในจำนวนดังกล่าวมีแบบสอบถามที่ผู้ตอบบว้างใช้บริการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศโดยให้นักศึกษาและผู้ช่วยวิจัยยืมให้ จำนวน 36 ชุดและเพิ่งกลับจากลาศึกษาต่อในปีการศึกษา 2548 จำนวน 56 ชุด

โดยสรุปประชากรกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในขอบเขตการวิจัยจากเดิมที่กำหนดไว้ จำนวน 368 คน เหลือประชากรจริงเพียง 177 คน ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 143 ชุด คิดเป็นร้อยละ 80.80 รายละเอียดมีดังนี้

ตารางที่ 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ปรากฏหลักฐานการยืม-คืนในฐานข้อมูลการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศ	368 คน
เกษียณอายุราชการและอยู่ระหว่างลาศึกษาต่อ	99 คน
ให้นักศึกษาและผู้ช่วยวิจัยยืมให้	36 คน
เพิ่งกลับจากลาศึกษาต่อในปีการศึกษา 2548	56 คน
คงเหลือประชากรจริง	177 คน
ได้รับแบบสอบถามคืน	143 ชุด (80.80%)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสถิติด้านสังคมศาสตร์ SPSS-PC (Statistical Packages for Social Sciences for Personal Computer) ใช้วิธีหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ หน่วยงานที่สังกัด อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ หน้าที่ที่ปฏิบัติ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานใช้วิธีหาค่าร้อยละ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้บริการห้องสมุดและสารสนเทศ ได้แก่ ปีและบริการที่เคยใช้ครั้งสุดท้าย วัตถุประสงค์ในการใช้บริการ สาเหตุที่ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ใช้บริการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศ เป็นระยะเวลาประมาณ 2 ปี รูปแบบและแหล่งสารสนเทศที่ใช้ การรับทราบและความคิดเห็นที่มีต่อบริการของฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามมาใช้บริการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศของฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรในอนาคต คือปัจจัยด้านทรัพยากรสารสนเทศ บริการหรือกิจกรรม ระเบียบและวิธีการยืม-คืน อาคารสถานที่และบุคลากรที่ให้บริการ ใช้วิธีแจกแจงความถี่

เกณฑ์การแปรผลสำหรับการวิจัย

กำหนดให้คำตอบในช่อง

มากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5
มาก	มีค่าเท่ากับ	4
ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3
น้อย	มีค่าเท่ากับ	2
น้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1

กำหนดระดับคะแนนเฉลี่ยเป็นดังนี้

4.51-5.00	หมายความว่า	มากที่สุด
3.51-4.50	หมายความว่า	มาก
2.51-3.50	หมายความว่า	ปานกลาง
1.51-2.50	หมายความว่า	น้อย
1.00-1.50	หมายความว่า	น้อยที่สุด

กรณีที่ผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่ตอบจะไม่นำมาคิดค่าคะแนน

ฝ่ายหอสมุด

ข้อจำกัดในการวิจัย

คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร

ข้อมูลสมาชิกในฐานะข้อมูลการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศของฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรส่วนหนึ่งยังไม่ถูกต้องและคลาดเคลื่อนจากข้อมูลจริง เนื่องจากระบบห้องสมุดอัตโนมัติที่ใช้งานในปัจจุบันยังไม่สามารถใช้ฐานข้อมูลร่วมกับฐานข้อมูลบุคลากรของ มหาวิทยาลัย (MIS-DSS) ส่งผลให้ข้อมูลสมาชิกบางส่วนไม่เป็นปัจจุบัน เช่น ข้อมูลการลาออก การเกษียณอายุราชการ การลาและกลับจากการศึกษาต่อ เป็นต้น